

Morts de la Guerra Civil al cementiri d'Alpicat

Civils, militars, afusellats...

Probablement, a hores d'ara, quan el lector tingui entre mans aquesta revista, ja estarà finalitzat el treball de recerca que ens ha permès la publicació d'una pàgina web que, sota el mateix títol que aquest article, us volem mostrar. Per donar-la a conèixer publiquem un extracte de la presentació que podreu consultar íntegrament en un enllaç dins la pàgina web de l'Ajuntament d'Alpicat.

la història d'Alpicat, a final de la dècada dels vuitanta, vàrem localitzar una llista llarga de persones enterrades al cementiri d'Alpicat durant la Guerra Civil. Després d'uns anys de dilació, hem completat aquella llista de defuncions amb les inscripcions que consten al Registre Civil i al Registre Parroquial i hem elaborat una base de dades amb 418 persones.

Vista d'Alpicat des del camí de Malpartit, anys 60. A l'esquerra, l'antic cementiri. Foto: Josefa Roure Blasi

L'any 1936 Alpicat tenia una població de 1.669 habitants, amb una mitjana de defuncions durant el primer lustre d'aquella dècada de 16,6 persones per any, però amb l'arribada del front, a l'abril de 1938, el nombre de sepelis es van disparar fins als 418 en un any. Els avatars de la Guerra van establir el front de batalla al riu Segre i Lleida va quedar dividida. La major part de la ciutat fou ocupada per Franco, però el seu cementiri romangué en la zona republicana. Fou llavors quan el cementiri d'Alpicat es va convertir en el cementiri de referència de la ciutat de Lleida, un protagonista mut de la història.

L'objectiu que pretén la pàgina web és aportar un gra de sorra en la recuperació de la memòria històrica de la Guerra Civil i de les persones que hi van trobar la mort i ajudar, en tot el que sigui possible, perquè els familiars de les víctimes trobin el lloc on reposen, definitivament, els seus, gràcies a la publicació d'una llista ben completa de dades dels finats. Volem recordar aquelles morts inútils d'innocents que no entenien de bàndols, homenatjar aquelles persones víctimes de la primera repressió franquista a Catalunya i aquells darrers assassinats de la violència revolucionària, tots els que van tenir un racó al cementiri d'Alpicat.

Durant la investigació duta a terme per escriure

La peculiaritat de l'antic fossar d'Alpicat està, precisament, en la pluralitat de la gent que hi descansava. En ell hi havia civils que morien per causes naturals, civils víctimes directament o indirecta de la guerra (fam, bombardejos, assassinats, etc.), militars de l'exèrcit franquista que morien principalment en la batalla del Segre, trenta-nou republicans afusellats... Tots, excepte una petita minoria, foren víctimes d'una mateixa guerra.

La majoria dels 418 difunts tenen nom i cognoms i la seva sepultura estava localitzada dins del recinte del cementiri, cosa que coneixem gràcies al registre que duia l'enterrador. Tot i estar enterrats a terra no es pot considerar aquest espai com una fossa comuna pròpiament dita, malgrat que el pas dels anys i l'abandonament del cementiri va convertir als que allí descansaven, durant un temps, en oblidats i, després, amb el seu trasllat, en desconeguts. Del total de persones enterrades a Alpicat hi ha, però, un grup significatiu que no van tenir el privilegi de descansar dins del cementiri. Es tracta de les primeres víctimes de la repressió franquista a Catalunya: trenta-nou republicans afusellats (vint-i-dos a Alpicat i la resta a Lleida). Tan sols la memòria oral ens permet recordar que van ser executats i enterrats en la tàpia exterior del cementiri i que van reposar, ara sí, en una fossa comuna, a extramurs.

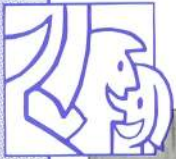
Altrament, cal esmentar que el conveni de col·laboració que la Universitat de Lleida va signar el setembre de 2005 amb la Conselleria de Relacions Institucionals i Participació i la Conselleria d'Universitats i Recerca per elaborar el Pla Pilot per al Memorial Democràtic de les terres de Lleida, que es porta a terme sota la coordinació de la professora Conxita Mir, ha procurat el suport necessari per tal que la realització d'aquesta pàgina hagi estat possible. Una iniciativa que l'Ajuntament d'Alpicat ha fet seva tot acollint-la en la seva web.

Recuperar de l'oblit el nom de les víctimes per no oblidar els horrors de la Guerra, dignificar el seu record perquè el vent de la història no l'esborri, assenyalar físicament on foren enterrats i on reposen avui definitivament són els principals objectius que pretenem assolir; recordar per no oblidar.

Fabià Corretgé i Anna Gilart

EL Nou Pinetell

Col·labora!

Parlem dels Dolors

Que ràpid passen els mesos!

De nou estem amb vosaltres per transmetre-us un escrit de la revista missionera editada pels pares servites (servidors de la verge), que diu així:

“En una època on el nivell de personalisme i comoditat és tan gran, parlar de la gent que mor a l'Àfrica, l'Amèrica del Sud, l'Àsia..., o de vegades no tan lluny de nosaltres, per malaltia o per fam, és incòmode i ens excusem amb frases per tranquil·litzar la nostra consciència del tipus: Què hi farem? La vida és trista! La vida és així! Uns viuen bé i altres malament. No

he de solucionar els problemes del món, per a això hi ha els capellans, les monges, les ONG. Què hi puc fer jo? Si el Papa i els bisbes viuen en palaus i no donen diners per res...

Seguim pensant en el nostre treball, a comprar tot tipus de coses, a anar de rebaixes, en un cotxe, una casa, una càmera de fotos, un examen...

No és ironia. La llibertat de la persona és així, pots triar el que més t'importa. Però us vull recordar que hi ha en la nostra vida circumstàncies on tot això passa a segon terme i això és quan hi ha una mica de salut. Quan ens falta, mirem dins nostre i ens tornem de nou més humans.

No esperem aquest moment. Canviem abans!"
Fins aquí l'escrit dels pares servites.

Ara pensem a ajudar ràpid perquè els infants passen fam, estan malalts i seria molt trist que quan arribés l'ajut ja fos massa tard.

Reflexionem, no tanquem els ulls a la realitat. El tercer món ens necessita a tots. Si us plau, no els neguem l'ajut amb excuses tan tristes com les abans esmentades.

Per què no apadrinem un infant del tercer món?

Si ens necessiteu, la Congregació dels Dolors està al vostre servei.

Si us plau, una rialla a la vida!

Pepita Verd Vicens
Secretària de la Congregació dels Dolors
d'Alpicat

Si voleu presentar articles per a la propera edició d'*El Nou Pinetell*, podeu fer-los arribar personalment a l'Ajuntament, en català i en disquet, que us serà retornat, o enviar-los per correu electrònic a l'adreça agilart@alpicat.cat, abans del dia 16 d'octubre de 2006.

Un any més hem arribat a l'estiu. Per a alguns l'estació de l'any més relaxant, ja que la mainada tenen vacances i moltes feines fan un petit parèntesi, però per a alguns altres la més trafegosa, ja que és l'època en què es cull tota la fruita dels nostres camps. L'Associació de Dones, en acabar el mes de juny, fa una aturada en totes les activitats que s'han anat desenvolupant des del passat mes d'octubre (aprendre a cosir, tai-txi, aeròbic, country i la novetat d'enguany: pilates, que ha tingut molt d'èxit) i esperem que el curs que ve continuem així. També vam organitzar al mes d'abril un curs d'informàtica al nostre Centre Telemàtic, de Windows i d'Office, als quals va haver-hi força assistència. A tots els professors de totes aquestes activitats els volem agrair un any més la seva col·laboració i els esperem el mes d'octubre vinent quan les tornem a reprendre.

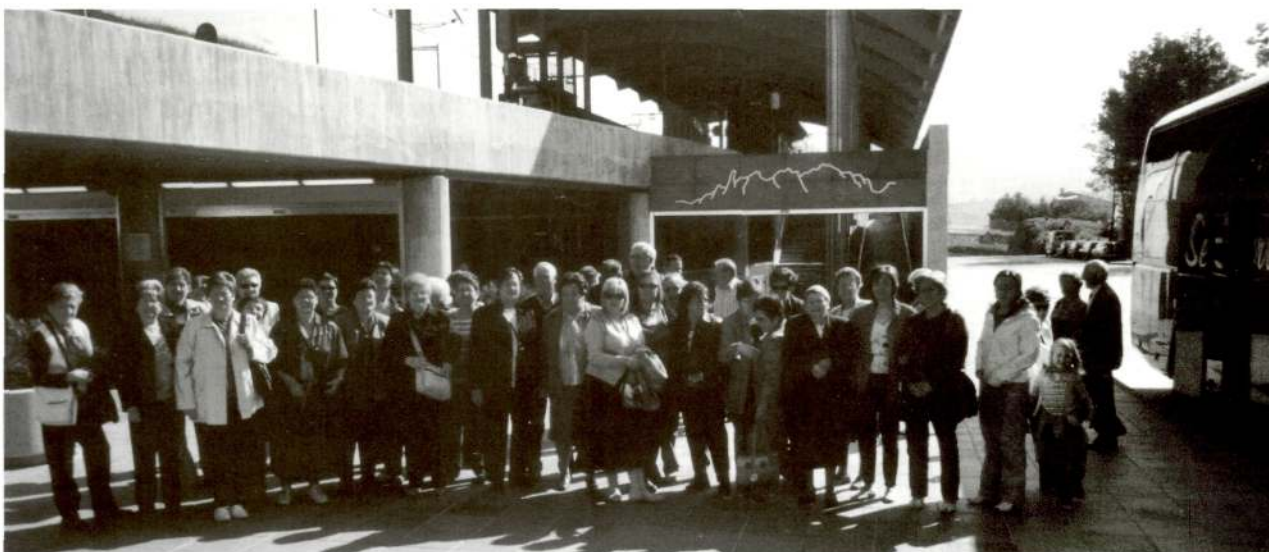
Dintre de la setmana cultural d'abril vàrem organitzar diferents xerrades i sortides entre les que podem destacar la xerrada de la Magda Simó que ens va parlar del protocol i de com vestir una taula. La nostra llevadora, M. José Garrofé, ens va parlar del càncer de mames, l'exploració, etc. Els prestigiosos psicòlegs Carles Goñi i Pilar Gembe ens van oferir una xerrada sobre els nostres adolescents. El nostre coordinador esportiu, Jesús Marco, ens va fer un taller per als sentits, després de fer una ofrena floral al a verge de Montserrat. En les sortides vàrem anar a veure la passió de Cervera, es va anar de visita a la fàbrica de cervesa San Miguel i, per acabar la setmana cultural, es va fer una sortida al

santuari de la verge de Montserrat i a visitar Manresa i la cova de Sant Ignasi.

Des d'aquestes línies volem desitjar a tothom que passeu un bon estiu i esperem que ens retrobarem a les nostres properes activitats, xerrades i sortides que organitzarem per al proper curs 2006-2007.

BON ESTIU I UNA BONA FESTA MAJOR

La Junta de l'Associació Cultural de Dones d'Alpicat

El món del gravat

Parlem amb José Enrique Ruiz López

Neixes a València el 1957. Has cursat estudis monogràfics de serigrafia i estampació a l'Escola Municipal de Belles Arts de Lleida. Així com molts d'altres cursos monogràfics en diferents llocs: Saragossa, Barcelona, Capellades, Olot, Betanzos.

Has participat en exposicions col·lectives a Wingfield, Cadaqués, Olot, Bages, Gävleborg, Lleida. També comptes amb una exposició individual a la sala Coma Estadella de Lleida.

Tens premis com: Obra seleccionada en el sisè concurs internacional de gravat, Premi El Caliu 2001, Olot.

Millor artista local del concurs de cartells de la festa major 2004, d'Alpicat.

- Com et vas interessar pel món del gravat?

Des del punt de vista de l'observació del gravat, com a interès en l'art i veient gravats de Rembrandt Picasso. Sobretot em cridava l'atenció la qüestió de volum, la sensació de relleu que tenen molts dels gravats. I des del punt de vista pràctic, va ser casualitat. Jo sempre avia fet alguna cosa: aquarel·la, llapis. Deu fer uns cinc anys que el meu fill, que feia batxillerat artístic, com a treball de recerca va presentar un llibre en que va fer les il·lustracions amb linogravat, i arran d'aquí vaig començar a fer linogravat, alguna planxa de fusta i em vaig engrescar, em vaig apuntar a un curs de gravat calcogràfic

- Algun artista ha influït en la teva obra?

Home, en consciència vull pensar que no, però inconscientment molts. Tots els que t'agraden. Com m'interessa molt el gravat, sempre estic a

sobre del tema. Quant hi ha alguna cosa que t'agrada no ho copies, però penses com es faria i miro d'adaptar-ho. També de vegades és a l'inrevés tinc una idea d'una cosa que volia reflectir i penso com ho faria, o com ho havia resolt una altra persona i em prenc un temps per anar mirant, fullejant, mirar internet, i llavors dic: bé, doncs, per aquí, i llavors això sí que és terrible perquè no surt ni igual ni semblant ni res però bé, he aconseguit donar un passet més, ja sé una altra cosa, tinc un altre resultat i de vegades els resultats aquests no es queden aquí, sinó que s'obren. No sé si m'entens tu que també et dediques a fer gravat. Aconsegueixes un resultat i ell

mateix té unes altres possibilitats. Més que influir-me, hi ha coses que m'agraden molt i que me les prenc com a repte. En l'última exposició que vaig fer n'hi havia un que va ser un repte. Volia fer una cosa combinada de relleu i buit. Fins que no la vaig aconseguir no vaig estar content. Això segurament no té continuïtat com a obra, però el resultat em va deixar satisfet i sé que és un recurs quan el vulgui agafar. Em va costar, va començar com un colagraf d'aquests d'anar afegint coses. Volia aconseguir no sols el relleu, sinó també el fons. És complicat l'entintat i la neteja d'aquesta mena de planxes. Vaig estar gairebé un any, anar fent proves, un munt de proves, que les tenia aquí penjades i les anava mirant i pensant. De vegades entrava la meva dona o els meus fills i em trobaven assegut a la cadira pensant i em deien: "Què fas aquí".

- Tota aquesta gran quantitat de cursos monogràfics que has realitzat, de ben segur que han estat aportacions molt bones. Quines experiències en destacaries?

Hi ha dos tipus d'experiència la tècnica i la vital i personal. Aquesta segona és molt enriquidora i sempre relacionada amb el contacte directe amb els professors amb qui he tingut bona relació i amb alguns fins i tot bona amistat. Tinc gran record d'un que vaig fer a Olot. Explicaven molt bé, vaig aprendre un munt, era una nova faceta, és la qüestió pràctica del taller. Si t'ho explica un professional veus el taller d'una forma completament diferent. Impartit per dos persones, una et donava gravat de la planxa i l'altra es dedicava a l'estampació, tot el que era tallar paper, cuidar les tintes. Una parella de professors que són professionals, una gent encantadora. La setmana que va durar